

GuiaDocent

Didàctica General *Curs 2012-2013*

Professora: Elena Giménez Urraco

DADES D' IDENTIFICACIÓ

Nom de l' assignatura:	Didàctica General
Codi	33601
Caràcter:	Formació Bàsica
Titulació:	Grau de Mestre/a en Educació Infantil Grau de Mestre/a en Educació Primària
Grup	C
Llengua	Valencià
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professora responsables:	Elena Giménez Urraco Elena.Gimenez@uv.es
Horari d'atenció	Dimarts 11:30 a 14:30
Despatx	D0215
Telèfon	963864610

INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

La **Didàctica General** fa referència al coneixement i al saber que sustenten les pràctiques pedagògiques que fan possible una relació educativa viva i fèrtil. La **Didàctica** tracta **d'elaborar el sentit de l'ensenyar i l'aprendre** atenent al sentit de les situacions, les relacions i les accions pedagògiques; i **tracta d'orientar el sentit d'allò educatiu** atenent les possibilitats i les limitacions que imposa el marc cultural, administratiu i social actual.

L'assignatura de Didàctica General en les titulacions de Grau de Mestre/a en Educació Infantil i Grau de Mestre/a en Educació Primària **té caràcter introductori i de formació bàsica** tractant d'apropar, als i les estudiants, a les problemàtiques pròpies de les pràctiques educatives així com a la recerca i elaboració d'un coneixement pedagògic complex i ric.

OBJECTIUS GENERALS

- a) Adquirir les categories conceptuals bàsiques que permeten realitzar anàlisi fonamentats de la pràctica docent.
- b) Profunditzar en la idea de l'educació com un acte estretament vinculat a un compromís polític-social i reflexionar sobre la falsa creença en torn al caràcter neutre de l'educació i del currículum, prenent consciència de la importància de la mediació docent.
- c) Analitzar les interrelacions entre el sistema educatiu, l'ensenyança, la institució escolar i la realitat econòmica, cultural i política de l'entorn.
- d) Analitzar les principals experiències innovadores del segle XX en educació Infantil i Primària.
- e) Adquirir els sabers pràctics que introdueixen o modifiquen les relacions entre la/el mestra/e, la cultura i l'alumnat, sabent situar-se en primera persona respecte a eixes posicions a l'aula, el centre i la comunitat educativa.
- f) Desenvolupar la capacitat de recerca, selecció i utilització de fonts documentals i material bibliogràfic propis dels problemes i temàtiques a tractar.
- g) Utilitzar, discriminant entre ells, instruments d'anàlisi de la pràctica docents i les seves condicions, identificant la implicació que suposa a cada Mestra/e l'aplicació dels diferents documents que regulen la pràctica docent.

COMPETÈNCIES**Competències específiques de la matèria.**

- Analitzar i comprendre els processos educatius en l'aula i fora d'ella en cada etapa.
- Conèixer els fonaments de l'educació infantil i primària.
- Analitzar la pràctica docent i les condicions institucionals que l'emmarquen.
- Conèixer l'evolució històrica del sistema educatiu en el nostre país i els i els condicionaments polítics i legislatius de l'activitat educativa.
- Abordar resoldre problemes de disciplina.
- Conèixer i abordar situacions escolars en contextos multiculturals i de coeducació.
- Conèixer i aplicar experiències innovadores en educació infantil i primària.
- Participar en la definició del projecte educatiu i en l'activitat general del centre atenent a criteris de gestió de qualitat.

TEMARI I PLANIFICACIÓ TEMPORAL

T	Continguts	Sessions
1	L'educació, l'escola i el coneixement	
2	El currículum.	
3	La vida a les aules. Les relacions educatives	
4	Ser mestra, ser mestre.	
	Total	

CONTINGUTS

Els continguts s'estructuren en quatre blocs temàtics. No responen tant a títols de temes com a problemàtiques que es van a treballar al llarg del quadrimestre i que, per tant, es troben interrelacionats.

1. L'educació, l'escola i el coneixement

- Reptes socials del segle XXI: el saber per a viure.
- La funció social de l'escola i de l'educació obligatòria.
- El sistema educatiu. Marc legislatiu i administratiu del currículum. Reformes curriculars.
- Pensar l'escola pública i l'escola inclusiva.

2. El currículum.

- Enfocaments teòrics sobre el currículum.
- El currículum explícit, ocult i nul.
- La planificació del currículum i els nivells de concreció curricular
- Propostes i experiències educatives innovadores.
- Els materials escolar.

3. La vida a les aules. Les relacions educatives

- L'ensenyança com a procés de relació i comunicació a l'aula i al centre.
- El desig d'aprendre i el desig d'ensenyar.
- L'alumnat com a subjecte educatiu
- El saber vinculat a l'experiència, a la vida: L'educació afectiva-emocional.
- La convivència i el tractament de conflictes
- Espais d'aula, organització de l'activitat i estructura de les tasques acadèmiques.
- L'atenció a la diversitat en l'escola
- L'avaluació educativa.

4. Ser mestra, ser mestre.

- L'ofici de mestra i mestre.
- Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva emancipadora.
- L'autonomia professional i la coordinació amb la comunitat educativa
- Pràctiques curriculars innovadores.
- La coeducació, la sostenibilitat i la interculturalitat al currículum. El centre com unitat d'innovació

METODOLOGIA

Les activitats a realitzar per desenvolupar el programa s'orienten per una idea bàsica: "la formació inicial de les i els mestres ha de facilitar el desenvolupament dels recursos intel·lectuals i pràctics que ajuden a prendre decisions responsables en la seva activitat professional". Es considera que una mestra o un mestre ha de prendre decisions basades en el seu propi criteri (no segons el que diuen els apunts, o un manual o una norma) i també ha de disposar de recursos pràctics, es a dir, saber com fer les tasques fonamentals del seu ofici. Per tal de respondre a aquesta idea bàsica, l'organització de tota l'assignatura està pensada per afavorir el desenvolupament del pensament propi de cada estudiant i l'adquisició de recursos pràctics per al desenvolupament professional.

L'organització del treball s'articula al voltant de dues tasques individuals i una en grup

Tasques individuals:

- a) Elaboració i valoració crítica personal de les qüestions plantejades en cada un dels temes exposats a la classe.
- b) Elaboració de la ressenya d'un llibre o una pel·lícula; aquesta reflexió pot ser escrita o pot tindre altre format.

Tasca en grup:

A les classes presencials es desenvoluparan i debatran els treballs realitzats pels equips d'alumnes mitjançant el següent procés:

1. Constitució dels equip i distribució dels temes
2. Anàlisi de materials, recerca bibliogràfica

3. Elaboració del guió
4. Elaboració, revisió i distribució dels guions i esquema de treball a la resta dels equips
5. Tutoria: assaig de l'exposició
6. Exposició i debat del tema.

La metodologia a utilitzar contemplarà per tant les modalitats següents: lectures, anàlisi de textos, treball cooperatiu, estudi de casos, debats, diàlegs, fòrums, seguiment de l'actualitat social i educativa a través dels mitjans de comunicació, revistes especialitzades, etc. Les classes, per tant, són producte de petits seminaris per anar aprofundint en el continguts de cadascun dels blocs temàtics. A les classes es desenvoluparan tècniques d'anàlisi, estudi de textos, comprensió de conceptes bàsics de l'assignatura.

AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

El procés d'avaluació tindrà un caràcter continu, formatiu i al mateix temps participatiu. Es durà a terme tant des de la perspectiva individual com grupal, tenint en compte els diversos objectius marcats en el programa. Pel que fa a l'assistència, es considera obligatòria, valorant en aquest sentit la participació en les exposicions i les classes.

L'avaluació es realitzarà a partir de:

- a) El treball personal de cada tema. La participació en els debats, l'aportació de coneixements per mitjà de la investigació personal, la novetat metodològica de les presentacions, la claredat i el rigor en el tractament de la informació, l'assistència i la participació en els fòrums i tutories.
- b) Treball i exposició en grup.
- c) Ressenya d'un llibre o pel·lícula.

Totes i cadascuna de les parts han de superar-se per a obtenir una qualificació d'apte.

Els **criteris de valoració** es centren, doncs;

- Rigor i precisió amb que s'utilitzen els conceptes
- Utilització de materials de referència (en termes qualitatius i quantitatius)
- Grau d'elaboració i organització de les idees. Capacitat de síntesi.
- Profundització de les argumentacions
- Correcció gramatical i sintàctica de l'expressió
- Exposició clara, ordenada i documentada dels continguts.

- Organització del text seqüencial i lògica
- Participació activa, compromís i interès
- Qualitat dels treballs presentats: adequació als conceptes teòrics explicats, elaboració, originalitat, incorporació de informació complementaria, etc.
- Originalitat, creativitat i pertinència de les idees i opinions personals en classe i en els treballs.

BIBLIOGRAFIA

- AA.VV. (1995): *Volver a pensar la educación*. Vol. I y II. Madrid. Morata.
- AA.VV. (2003): *Motivación, tratamiento de la diversidad, y rendimiento académico. El aprendizaje cooperativo*. Barcelona. Graó.
- AAVV (2010): *Buenas noticias de la escuela*. Madrid, Sabina editorial
- AAVV: *Escuela pública y sociedad neoliberal*. Ed. Miño y Dávila. Madrid
- ANTÚNEZ, S. (1993): *Claves para la organización de los centros escolares*. Barcelona. Horsori.
- ANTÚNEZ, S. (1998): *El Proyecto Educativo de Centro*. Graó Serie Pedagogía nº127. Barcelona.
- APPLE, M. (1996): *El conocimiento oficial*. Barcelona. Paidós.
- BLANCO, N. (2005): "Innovar más allá de las reformas: reconocer el saber de la escuela" en *Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad, Eficacia y Cambio en Educación*, vol.3, nº 1. (www.ice.deusto.es/rinace/reice)
- BLANCO, N. (2006): "Saber para vivir" en Mañeru, Ana y Piussi, Anna Ma (2006): *Educación, nombre común femenino*. Ed. Octaedro. Barcelona
- CARBONELL, Jaume (2008): *Una educación para mañana*. Octaedro. Barcelona
- CONNELL, R.W. (1997): *Escuelas y justicia social*. Madrid. Morata.
- CONTRERAS, J. (2003): "Hay otras escuelas" en *Revista Kikiriki*, nº 70
- DANIELS, H. (2003): *Vygotsky y la pedagogía*. Barcelona, Paidós
- DELORS, J. (1994). *Los pilares de la educación*. Madrid, Santillana
- DÍAZ BARRIGA, Á. (2009): *Pensar la didáctica*. Buenos Aires, Amorrortu
- FENSTERMACHER, G. y SOLTIS, J. (1998): *Enfoques de la enseñanza*. Buenos Aires, Amorrortu
- FREIRE, P. (1993): *Cartas a quien pretende enseñar*. Buenos aires. Siglo XXI
- GIMENO SACRISTÁN, José (coord.)(2009): *Educación por competencias. ¿Qué hay de nuevo?* Madrid, Morata
- GIMENO, J. (2003): *El alumno como invención*. Madrid. Morata.
- GIMENO, J.(1992): *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid. Morata.
- HERNÁNDEZ, F. y SANCHO, J. (1993): *Para enseñar no basta con saber la asignatura*. Barcelona. Paidós.
- HOUSE, E. (1994): *Evaluación, ética y poder*. Madrid. Morata.
- JACKSON, P. (1975): *La vida en las aulas*. Madrid. Morata.
- JOYCE, B. y WEIL, M. (2002). *Modelos de enseñanza*. Barcelona, Gedisa
- MEIRIEU, Philippe (2008): *Carta a un joven profesor*. Barcelona, Graó
- MORALES, P. (1998): *La relación profesor-alumno en el aula*. Madrid. PPC.
- PETTINI, A. (1977). *Freinet y sus técnicas*. Salamanca, Sígueme
- POSTMAN, N. (1999): *El fin de la Educación*. Barcelona, Octaedro
- REIMER, E. (1986): *La escuela ha muerto*. Barcelona. Labor/Punto Omega.
- SALINAS, D. (2002): *¡Mañana examen! La evaluación: entre la teoría y la práctica*. Barcelona. Graó

- SANTOS, M.A. (1990): Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de los centros escolares. Madrid. Akal.
- SILVA, T. T. (2001). *Espacios de identidad: nuevas visiones sobre el curriculum*. Barcelona, Octaedro
- STENHOUSE, L. (1984): *Investigación y desarrollo del curriculum*. Madrid, Morata.
- VAN MANEN, M. (1998): *El tacto en la enseñanza. El significado de la sensibilidad pedagógica*. Barcelona, Paidós
- VAN MANEN, M. (2010): *El tono en la enseñanza*. Ed. Paidós. Barcelona
- ZAMBRANO, M. (2007): *Filosofía y Educación. Manuscritos*. Málaga. Ed. Ágora

Els textos són només alguns referents pedagògics. El material que utilitzarem a classe inclou articles de revistes especialitzades i capítols de diferents llibres, i anirem construint-lo al llarg del curs en funció del ritme, necessitats i inquietuts del grup. No es necessari adquirir cap material.